

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DERGİSİ

DİNİ, AHLAKİ, EDEBİ, MESLEKİ AYLIK DERGİ

3. Cilt

Aralık - 1964

12. Sayı

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
İRŞAD YOLU Osman KESKİOĞLU	259
DİN ADAMININ CEMİYET İÇİNDEKİ YERİ Doç. Dr. İbrahim Ağah ÇUBUKCU	261
NA'T-İ NEBEVİ Mehmet Nuri GENCOSMAN	262
MÜBÂREK RAMAZAN AYINDA CAMİLERİMİZDE YAPILACAK VAAZLAR İÇİN, DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞINCA TESBİT OLUNAN KONULAR	263
İSLÂMDA ÇALIŞMANIN ÖNEMİ Mehmet Şevket KUŞAK	268
İSLÂMDA SAN'ATIN ÖNEMİ Hamza AYAN	273
OSMANLI ŞEYHÜLİSLÂMLARININ TERÂCİM-İ AHVÂLİ ... FETVÂ EMİNLERİ	277 279
M. Vâmk Şükrü ALTINBAŞ	
BAŞARILI MESLEKDAŞLARIMIZ	280
HABERLER	281

MÜBÂREK RAMAZAN AYINDA CAMİLERİMİZDE YAPILACAK VAAZLAR İÇİN DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞINCA TESBİT OLUNAN KONULAR

1 — DİNİN LÜZUMU

- 1) Din insanlara niçin lâzımdır.
- 2) Dinin tarifi.
- 3) İslâm dininin bu tarife uygunluğu.
- 4) İslâm dininin gayesinin dünyevî ve uhrevî saadet olduğu.
- 5) İnsan fitratına uygunluğu.
- 6) İfrat ve tefrit arasında mutedil bir yolu gösterdiği.

2 — ALLAH'IN VARLIĞINA İMAN

- 1) Allah'ın varlığına imanın insan fitratından olduğu.
- 2) Kâinat'ın Allah'ın varlığına şahadet eden bir delil olduğu.
- 3) Müsbet ilme İslâm dininin verdiği üstün değer.
- 4) Bu ilimlerle mücehhez din adamlarının bu günün medeniyetinin ortaya çıkmasındaki hizmetleri (bu kişilerin cemaate tanıtılması, örnek olarak gösterilmesi).
- 5) Tevhid'in mânası 'İhlâs suresi'ne kısa bir bakış.
- 6) Allah'a inanmanın ve tevhid'in insanlara sağladığı huzur.

3 — ALLAH SEVGİSİ VE KORKUSU

- 1) Allah'ı sevmenin lüzumu ve nasıl olacağı.
- 2) Allahü teâlânın kulunu ve kulun Allah'ı sevmesinin alâmetleri.
- 3) Allah sevgisini takviye eden sebepler.
- 4) Allah'dan korkmanın ne demek olduğu.
- 5) Allah'dan korkmanın şekilleri ve alâmetleri.
- 6) Allah'dan en çok korkanlar.
- 7) Allah korkusunun amelî hayattaki tesiri.

4 — PEYGAMBERLERE İMAN

- 1) Peygambere olan ihtiyaç.
- 2) Peygamberlerin vasıfları.

- 3) Bu vâdide Hristiyanlıkla aramızdaki fark.
- 4) Bütün Peygamberlere iman ve keyfiyeti, bunlar arasında Peygamberimizin mevkii.
- 5) Peygamberlere imanın sağladığı fayda.

5 — ÂHİRETE İMAN

- 1) Âhiretin varlığına inanmanın mâkuliyeti.
- 2) Âhiretin olmadığını tasavvurun doğuracağı zararlar.
- 3) Kur'an'daki bir ü takvâ âyetleri; bu âyetlere uymanın mü'mine dünyada sağlayacağı olgunluklar ve bu güzel hallerin âhirette bizi ulaştıracağı mutluluklar.

6 — KADERE İMAN

- 1) Kaderi nasıl anlamamız gerektiği.
- 2) Bu anlayışın insana sağlayacağı mutluluk.
- 3) Kader akidesinin yanlış anlaşılmasının tevliid ettiği zararlar.

7 — İBADETLER

- 1) İbadet nedir.
- 2) Lüzumu.
- 3) İbadetlerin gayesi, faydaları ve mevkii.

8 — NAMAZ

- 1) Namazın farziyeti, tarihçesi.
- 2) Dinimizdeki önemi.
- 3) Namaza ait hükümler.
- 4) Taharet; temizliğin önemi ve çeşitleri.
- 5) Namazın güzel ahlâka ulaşmadaki değeri.

9 — CUMA NAMAZI

- 1) Tarihçesi.
- 2) Keyfiyeti.
- 3) Önemi.
- 4) Sağladığı faydalar.

10 — CEMAAT ve CÂMÎ ÂDABI

11 — ORUC

- 1) Oruç'un tarifi.
- 2) Çeşitleri.
- 3) Ramazan ve Ramazan orucu.
- 4) Nefis mücadelesindeki ve diğer yönlerden önemi.

12 — ZEKÂT

- 1) Tarifi.
- 2) Tarihiçesi.
- 3) Ferdî ve içtimâî hayattaki faydaları.
- 4) Keyfiyeti.
- 5) Her cins mallardan verilecek zekât miktarı (Kasaplık ve besi mallarından, mal itibarı ile değil, ticaret malı olarak zekât verileceğinin açıklanması).

13 — FITIR SADAKASI

- 1) Fitir sadakasının vâcip olduğu.
- 2) Fitir sadakasının önemi.
- 3) Fitir sadakasının miktarı ve buna esas olan maddeler.
- 4) Fitir sadakası kimlere vâcip olduğu; ev halkından küçük çocukların, hizmetçi ve deli olanların sadakaları.
- 5) Fitir sadakasının kimlere verileceği (Verilen kimsenin bundan faydalanabilmesi için bayramdan önce verilmesi).
- 6) Nâfile sadakalar. Nâfile sadakaların fert ve toplum üzerindeki faydaları. Nâfile sadaka çeşitleri (Çocuk Esirgeme Kurumu, Kızılay, Türk Hava Kurumu gibi kurumlar da bahis konusu edilecek).

14 — HAC

- 1) Haccın farziyeti, içtimâî önem ve gayesi.
Haccın şartı, rüknü, vâcip ve sünnetleri.
- 2) Bedel gönderenler ile gönderileceklerin vasıfları.
- 3) Kadınların haccı.
- 4) Nâfile hac için ayrılan para diğer hayırlara harcanacak olursa, sevabının nâfile hac sevâbına denk olduğu.

15 — KURBAN

- 1) Kurbanın vücubu ve hikmeti.
- 2) Kurban edilmesi câiz olan hayvanlar.
- 3) Kurbanın kesilme vakti.
- 4) Kurban etinin taksimi ve derileri.

16 — AHLÂK KONULARI

- 1) Ahlâkın fert ve cemiyet hayatındaki önemi.
- 2) Güzel ahlâkın alâmetleri.
- 3) İmanın ahlâk ile ilgisi.
- 4) İbadetin ahlâk üzerindeki tesirleri.

17 — SEVGİ ve SAYGI

- 1) İslâm'da sevgi ve saygı.
- 2) Allah için sevişmenin önemi.
- 3) Sevmenin ve sevilmenin âmilleri.
- 4) Karşılıklı sevgi ve saygı sayesinde cemiyetin ayakta durabileceği.
- 5) Büyüklere saygının İslâm şiarı olduğu.
- 6) Büyüklerine saygı göstermeyenlerin Peygamber yolunda olmadıkları.

18 — İSLÂM'IN İLME ve AKLA VERDİĞİ DEĞER

- 1) İbadet için ilmin lüzumu.
- 2) Farzı ayın olan ilimler.
- 3) Farzı kifâye olan ilimler.
- 4) İslâm dini akla hitap eder.
- 5) Akli olmayanın mükellef olmadığı.

19 — ÇALIŞMAK

Dünya ve âhiret için çalışmak (dünya için çalışmanın, Allah'ın emrine uygun olmak şartıyla, âhiret çalışması haline getirilebileceği).

20 — SAN'AT

- 1) San'at'ın önemi.
- 2) Sanatkârda aranılan vasıflar.

21 — İKTİSAT

- 1) Vecibelerin gerektirdiği yerlerde bir takım harcamalardan kaçınmanın doğru olmayacağı, iktisadın bu harcamaları ihtiyaca cevap verecek kadar yapmak olduğu.
- 2) İktisad ve tebzir (savurganlık) hudutlarını tayinde gelirin esas olduğu.

22 — İSRAF ve İNFAK

- 1) İsrâf : Dinen yasak olan şeylerle, faydasız olan veya zararlı olan şeylere yapılan harcamalar.

Not :

- 1) İsrâfın küçüğü büyüğü olmayıp hükümlerinin aynı olduğu,
- 2) Vakti israf etmenin zararları üzerinde önemle durulması.

- 2) İnfak : Dinen emredilen ve faydalı olan şeylere yapılan harcamalar.

23 — SAĞLIĞIMIZI KORUMA

- 1) Sıhhati korumak ve tehlikelerden kaçınmak.
- 2) İslâm'da tıbbâ verilen önem.

24 — İSLÂM'da BÂTİL İNANIŞLARIN ve UĞURSUZLUK TELÂKKİSİNİN YERİ OLMADIĞI

- 1) Şuna buna raslamanın, baykuşun tavşan veya tilkinin iyi veya kötü hiçbir tesiri olmadığı; gaybı bunların bilemeyeceği; gün ve zamanın kötüsü olmadığı; bu gibi vehimlere kapılarak vakitlerin heder edilmemesi.
- 2) Falcılık, üfürücülük ve diğer hurafelerin İslâm'da yeri olmadığı.

25 — ŞÜKÜR

Şükür : Bize verilmiş olan nimetleri, verilmiş gayesine uygun olarak kullanmak.

26 — SABIR VE SEBAT

Sabır ve sebâtın muvaffakiyete ulaşmaktaki rolü.

27 — TEVEKKÜL

- 1) Tevekkülün tarifi.
- 2) Tenbel tenbel oturmanın, Allah'a tevekkül değil, isyan olduğu.

28 — HAYÂ

İslâm'da hayâ.

29 — ANA-BABA HAKLARI

Dinimizin ana-baba haklarına verdiği önem.

30 — EVLENMEK

- 1) Dinimizin evlenmeye verdiği önem ve değeri.
- 2) Evlenmede başlık (başlığın iyi şey olmadığı ve mihrin başlık olmayacağı açıklanmalıdır).

31 — ÂİLE HAYATI

Karı-koca hakları.

32 — EVLÂT YETİŞTİRMEK VE ÇOCUK TERBİYESİ

33 — AKRABA VE KOMŞU HAKLARI

34 — İSLÂM'DA MÜSAFİRPERVERLİK

- 1) Sahavetin önemi.
- 2) Müsafiri karşılama ve ağırlama.
- 3) Müsafire hüsnü muamele (bu hususta misaller).

35 — İSLÂM'DA BİRLİK VE BERABERLİK

- 1) Topluluğun rahmet, ayrılığın azab olduğu.
- 2) Allah'ın yardımı toplum ile olduğu.
- 3) Bütün müşküllerin elbirliği ile yenilebileceği.
- 4) Ayrılığın zararları (ayrılıkları doğuran sebepler üzerinde önemle durulacak).

36 — FİTNE VE TEFRİKADAN SAKINMAK

- 1) Fesat çıkaran bozguncuların Allah katındaki cezaları.
- 2) Fitnenin katilden fena olduğu.

37 — NİFAK VE RİYÂ

- 1) Nifak ve Riyânın tarifleri.
- 2) İtikad, amel ve muamelede nifak ve riyânın hükümleri; çeşitli zararları ile bu hastalıktan kurtuluş çareleri.

38 — İSLÂM'DA NEFİS MÜCADELESİNİN ÖNEMİ

39 — MERHAMET VE ŞEFKAT

- 1) İslâm dininde merhametin önemi.
- 2) Merhamet ve şefkâtin lâf ile değil iş ile olacağı.
- 3) Merhamet edenlerin Allahü teâlânın rahmetine mazhar olacakları.
- 4) Âcizlere ve eli altında bulunanlara karşı merhamet.

40 — YARDIMLAŞMA

- 1) İslâm dininin yardımlaşma dini olduğu.
- 2) Dinimizin içtimâî yardıma verdiği önem.
- 3) Yardımın pek makbul bir ibadet olduğu.
- 4) Yardımın çeşitleri ve faydaları.
- 5) Müslümanların bir vücut gibi olduğu.
- 6) Yoksul ve felâket-zedelere yardım.
- 7) Hayır kurumlarının önemi.

41 — ÖKSÜZ, YOKSUL VE FELÂKET-ZEDELERİ HİMAYE

- 1) Yetimlerin malını korumak ve bunların eğitim ve öğrenimleri.
- 2) Onları kendi çocukları gibi gözetmek.
- 3) Onlara yapılan iyiliklerin mükâfatı; onları başı boş bırakmanın vebâli ve onlara yapılacak haksızlığın cezaları.

42 — HAYVANLARA KARŞI VAZİ-FELERİMİZ

- 1) Ehlî hayvanların yem, su ve tımar işleri.
- 2) Haddinden fazla yük yüklememek ve çalıştırmamak.
- 3) Döl mevsimlerinde kuş ve diğer av hayvanlarını avlamayı dinimizin yasak ettiği.
- 4) Hayvan yetiştirmenin millî servetimizdeki önemi.
- 5) Önemli gıdalarımızın ve giyim eşyalarımızın hayvanlardan temin edildiği.
- 6) Zararlı hayvan ve haşerelerle mücadele.

43 — İSTİKAMET (Dosdoğru olmak)

- 1) İstikametın tarifi.
- 2) Bizzat Peygamberimizin istikametle emrolunduğu.
- 3) Cemiyet yaşayışında istikametın önemi.
- 4) Müstakimlerin mükâfatı.

44 — ADÂLET VE ZULÛM

- 1) Bunların tarifleri.
- 2) Mülkün temeli adalet olduğu.

- 3) Zulmün yazarları.
- 4) İmanda, amelde ve muamelede adâlet.

45 — HAKKA TECÂVÛZ

- 1) Nelerin hakka tecavüz sayılacağı.
- 2) Aldatmanın, başkasına zarar vermenin haram olduğu.

46 — ÜLÛLEMRE İTAAT

- 1) Din ve dünya işlerinin düzeni için hükûmete ve ülûlemre itaatın lüzumu.

47 — EMANETE RİAYET VE AHDE VEFA

- 1) Emanetin imandan geldiği.
- 2) Korumakla mükellef olduğumuz maddî ve mânevî emanetler.
- 3) Emanete ihanetin cemiyet hayatında ve Allah katındaki cezası.
- 4) Verdiği sözde durmanın İslâm dininin icabı, müslümanlığın şiarı olduğu.
- 5) Emanete riayet ve ahde vefa sayesinde fertlerin ve milletlerin itibar bulabileceği.

48 — İSLÂM DİNİNİN BARIŞA VERDİĞİ ÖNEM

- 1) İslâm dininin barış dini olduğu.
- 2) Dinimizde üç günden ziyade küs durulamıyacağı.
- 3) İslâm dininde din kardeşine arka çevirmenin doğru olmayacağı.
- 4) Hatâları bağışlamanın fazileti.

49 — SAVAŞ VE SAVUNMA

- 1) İslâm dininin sulh ve müsâlemet dini olduğu.
- 2) Din, vatan ve namus müdafaası için savaşın lüzumu.
- 3) Gazilik ve şehitliğin mertebeleri, bir saat nöbetin mükâfatı.
- 4) İslâm dininin orduya verdiği üstün değer.
- 5) İslâm dinini ordusunun koruduğu.
- 6) Kumandanlara itaatın lüzumu.
- 7) İslâm ve Türk Ordularının bu iman sayesinde sağladığı zaferler.

50 — VATAN VE MİLLET

- 1) Dünyasız âhîret ve vatansız millet olamayacağı.
- 2) Vatan sevgisi, vatan için çalışmaktır.
- 3) Vatan müdafası.
- 4) İnsan kendi başına ve yalnız kendisi için yaşamadığı için mensubu bulunduğu milletin bir cüzü olduğunu düşünerek millet ve vatan uğruna elele vermek suretiyle çalışmanın ve fedakârlıkta bulunmanın maddî ve mânevî önem ve değeri.

51 — AĞAÇ YETİŞTİRME

- 1) Ormanları korumanın önem ve faydaları.
- 2) Ziraatte yeni usuller tatbikinin lüzumlu olduğu.

52 — BÜYÜK VE KÜÇÜK GÜNÂHLAR

Büyük ve küçük günâhların neler olduğu.

53 — İNTİHAR, ADAM ÖLDÜRMEK VE KANGÜTMEK

- 1) İntihar ve cezası.
- 2) Adam öldürmenin en büyük günâh olduğu.
- 3) Kan gütmenin insanlıkla bağdaşamıyacağı.
- 4) Kan gütmelerde ocakların söndüğü.
- 5) Herkesin hakkını kanun yoluyla almasının lüzumu; doğrudan doğruya ihkak-ı hakka kalkışmanın Ceza Kanunumuzda suç teşkil ettiği.

54 — YEMİN

- 1) Yeminin çeşitleri, bunlara terettüp eden hükümler.
- 2) Hangi hallerde yemin yapılabileceği.
- 3) Yalan şahitliğinin fert ve cemiyetteki zararları.
- 4) Kanunlardaki yeminin dindeki yeminden farklı olmadığı.

55 — TÖVBE VE HELÂLLAŞMAK

- 1) Tövbenin tarifi, hakikati ve helâllasma keyfiyeti.
- 2) Bir günâhın akabinde tövbenin lüzumu.

3) Tövbenin kabulünün şartları.

4) Tövbe edenlerin dereceleri.

56 — İÇKİ VE KUMAR

- 1) İçkinin ve kumarın haram oluşu.
- 2) Ferdî olarak akıl ve bünyeyi tahrip edişi ve serveti mahvetmesi.
- 3) Sebep olacakları diğer zararları.

57 — FUHUŞ

Fuhuşun dinen haram oluşu; ferdî ve içtimâî zararları.

58 — RÜŞVET

- 1) Rüşvetin haram olması, hikmeti ve Allah katındaki cezası.
- 2) Alan, veren ve vasıta olanın aynı hükmünde olduğu.

59 — KAÇAKÇILIK VE HIRSIZLIK

- 1) Hırsızlığın haram olması ve hikmeti.
- 2) Kaçakcılığın hırsızlıktan da kötü olduğu, devletine, milletine ve dolayısıyla dinine karşı bir ihanet olduğu, memleket iktisadiyatını sarsacağı.

60 — HASED, GIBTA VE MÜNAFESE (Hayırda yarış)

- 1) Hasedin tarifi, tarihçesi ve sebebi.
- 2) Kimlerde bulunabileceği ve alâmetleri.
- 3) Hased edene ve hased olunana gelen maddî ve mânevî zararlar ile cemiyette yaptığı zararlar ve hasedden kurtuluş çareleri.
- 4) Gibtanın tarifi ve kimlere gibta edileceği.
- 5) Münafesenin tarifi, dünya ve âhîret saadeti bakımından önem ve değeri.

61 — KÖTÜ HUYLAR

Yalan, gıybet, nemiyme (koğucuiuk) ve fesat çıkarmak gibi dil âfetlerinin dinde yasak olduğu ve bunların doğurduğu zararlar.

62 — GURUR, KİBİR VE UCB (Kendini beğenmişlik)

İslâm'da gurur, kibir ve ücbun (kendini beğenmişliğin) yeri olmadığı. Kibirin zararları.